

אמה ועשוי לדריסת ששים רבוא מהו, וא"ת ותפשוט ליה מדרבי יוחנן דלעיל דמעלות ומורדות שבארץ ישראל, תירצו בתוספות דרבה לא שמיעא ליה ההיא דר' יוחנן, ומינה דלא הוה רישיה בי מדרשא כד אמרה רבי יוחנן, ויש מתרצים דמהתם הוא דפשוט ליה כשאמר לו (איך) חייבין אלא שלא פירש, ואינו מחוור.

התם דניחא תשמישתיה אמור רבנן דלא אתו רבים ומבטלי ליה מחיצות. פי' גבי פסי ביראות דאיכא שם ד' מחיצות הכא לא כל שכן, וליכא למימר ואדרבה נדמייה לאידך דרבנן דאמרו שאין מערבין רה"ר, י"ל דלא דמי, חדא דהתם ניחא תשמישתיהו, ועוד דהתם ליכא שם ד' מחיצות אבל בתל הזהה כיון שהוא גבוה עשרה טפחים מכל צד הרי יש לו שם ד' מחיצות דאורייתא דכל גובה י' טפחים חשוב מחיצה, ומיהו הרבים בוקעים בו מכל רוח ורוח כעין פסי ביראות והיינו דמדמינן להו אהדדי שפיר.

ואפי' במעלות בית חורון. פירוש שאין יכולים לעלות במדרונם אלא אחד אחד אבל למעלה רחב הוא ויש ט"ז אמה.

איתיביה חצר שהרבים בוקעים בו כו' עד אלא לאו רבי יהודה. וק"ל ודילמא שאני התם דאיכא שתי מחיצות מעלייתא, י"ל דהא ליתא דא"כ מאי קמ"ל רבי יהודה הא אפי' בדניחא תשמישתיה אשמעינן רבי יהודה דלא מבטלי רבים מחיצתא וכ"ש בזה, אלא על כרחך הכא כשהפרוץ מכל ארבע רוחותיה ולא איצטריך לפרושי תנא הכי דהא לא סגיא דמייירי אלא בהכי.

ורשות הרבים לטומאה איצטריכא ליה. וא"ת ולימא ליה דלעולם רבנן והא קמ"ל דהוי רשות היחיד אפי' לטלטל ולא מחמרינן בה מדרבנן, י"ל דהא לא משמע ממתניתא, תדע דבפ"ק אמרינן מאי קמ"ל רב מתניתא היא ופרקינן דאי ממתניתא הוה אמינא לזרוק אין לטלטל לא קמ"ל רב דאפילו לטלטל, ואי הוה מוקמינן לה כדקאמרת א"כ תקשי לן מאי קמ"ל רב התם.

בבורות ס"ד. פירוש היאך אפשר לעשות רשות הרבים בתוך הבור, ופרקינן דה"ק לבורות פי' שבפתחיהם של מבואות היו בורות לתשמיש הרבים והיינו דנקט בור משום דבהכי מסתמא דחשבי לה דבקעו בהו רבים, ומיהו כיון שיש שם בור אפילו היה הדרך רחב הרבה אי אפשר דליהוי ניחא תשמישתיה כי בני אדם מתרחקים ונשמרים משפת הבור.

דהא מקיף ליה פרת מחד גיסא ודגלת מחד גיסא. פי' כמין גם, וכולי עלמא נמי לא ליחייבו דהא מקיף להו אוקיינוס, פירוש דכל שהוא עמוק עשרה טפחים חשיבא מחיצה כדאיתא בפ"ק דשבת ובכל דוכתא, ולהכי פרכינן דכיון דאמרת דאפילו המחיצות מרוחקות כל כך דינן כרשות היחיד א"כ אין רשות הרבים בעולם [וזה] אי אפשר, וק"ל מ"מ עד אימתי יהא מרוחקות שיהו חשובות מחיצות לשוויה רשות היחיד, דהא אמרינן דקרפף יותר מבית סאתים שהוקף אפילו שלא לדירה רשות היחיד הוא מן התורה וכמה יהא שיעור אותו יותר מבית סאתים, אומר רבינו הרב ז"ל דהיינו כל שרואה עצמו תוך המחיצות דאע"ג דלגבי שבת לא בעינן מחיצות הניכרות לדירתו כדאיתא בפרק קמא דסוכה (ד' ב' וע"ש) אפ"ה בעינן שיראה עצמו תוך מחיצות.

דילמא מעלות ומורדות קאמרת. פי' דמעלות ומורדות שבארץ ישראל אע"פ שהם רחבים י"ו אמה ובקעי בהו רבים אין בהם דין רשות הרבים.

א"ל קרקפנה. כלומר אדם גדול וראש, חזיתיה לרישך ביני עמודי כד אמרה ר' יוחנן להא שמעתא. דאין חייבין עליהם משום רה"ר, פי' בתוספות האחרונים דמשום רבה שהיה רבו של אביי אמר חזיתיה לראשך כלומר ראיתי לרבך רבה שהיה לומד שם לפני ר' יוחנן דרבה למד לפני ר' יוחנן כדאיתא בפרק שני דייני גזירות (כתובות קי"א א') ודמיא לההיא דאמרינן במסכת שבת (נ"ה א') רישך בקרירי ורישא דרישך בחמימי, אבל אביי לא מצינו בשום מקום שהלך לארץ ישראל ללמוד תורה אצל רבי יוחנן, ואין פירוש זה מחוור כדבעינן למימר בסמוך ואינו שיטת ר"י ז"ל, אלא הכא דרך צחות קאמר ליה כל כך כוונת ההלכה עד שכמדומה לי שהיית בבית המדרש כשאמר ר' יוחנן כן.

מפני שאינם כדגלי מדבר. פירש"י ז"ל כי דגלי מדבר בארץ מישור וחלק היו מהלכין כי ענני כבוד היו (מושכין) [מיישרין] כל העקלקלות, ואינו נכון דא"כ מאי איריא שבארץ ישראל אפי' שבבבל נמי דכל רשות הרבים דעלמא מדגלי מדבר גמור כדאיתא בפרק הזורק (צ"ה א'), אבל הנכון דכולי האי לא גמרינן מדגלי מדבר והכא קתני שמעלות ומורדות (אלא) כיון דלא ניחא תשמישתיהו לא מסרם יהושע לרבים כדאמרינן לקמן גבי שבילי בית גלגל וא"כ אינם דומים לדגלי מדבר שהיו מסורין הדרכים לרבים והיינו דנקט שבארץ ישראל מ"ר.

בעא מיניה רחבה מרבה תל המתלקט עשרה טפחים מתוך ד' אמות ורבים בוקעין בו. פי' והוא רחב ט"ז